DOI: 10.33766/2524-0323.93.249-263

УДК 342:651.5:004

*Левченко Л. Л., доктор історичних наук, професор,
заступник голови Державної архівної служби України (м. Київ, Україна)*

e-mail: loralewch@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-9097-7373>

*Попова Л. М., доктор юридичних наук, кандидат економічних наук, доцент,
професор кафедри фінансів та кредиту Харківського національного університету
будівництва та архітектури (м. Харків, Україна)*

e-mail: Liliya.herman01@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-8255-8363>

*Хромов А. В., кандидат історичних наук, Голова Державної архівної служби України
(м. Київ, Україна)*

e-mail: hromov1985@ukr.net

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-9546-7089>

НАЦІОНАЛЬНІ АРХІВНІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ: ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕФОРМУВАННЯ АРХІВНОЇ СПРАВИ

У статті зазначено, що цифровізація всіх процесів архівної справи та діловодства стає першочерговим пріоритетом роботи Державної архівної служби України. Досліджено еволюцію понять «інформаційні ресурси», «державні інформаційні ресурси», «державні електронні інформаційні ресурси», «національні інформаційні ресурси», а також «архівний документ», «архівний фонд», «Національний архівний фонд»; проаналізовано чинне законодавство. Указано, що в сучасному світі інформаційні ресурси розглядаються або як сукупність архівних інформаційних ресурсів держави та нації, або виключно як інформаційні ресурси електронного характеру. Зроблено акцент, що чинне українське архівне законодавство не повною мірою відповідає реаліям сучасного розвитку українського суспільства та прогресу інформаційного простору. Запропоновано розробити принципово новий законопроект «Про Національні архівні інформаційні ресурси, управління документацією та архівами» з фактичним конституюванням у правовому полі понять «архівний інформаційний ресурс» та «Національні архівні інформаційні ресурси», замість понять «архівні фонди» та «Національний архівний фонд».

Ключові слова: інформаційні ресурси, архівні документи, державні архіви, інформатизація, цифровізація, культурна спадщина, правові засади, реформування, архівна справа, архівні інформаційні ресурси.

Постановка проблеми. У сучасному світі будь-яка інформація, що функціонує в суспільстві, не тільки набуває значущості стратегічно важливого ресурсу, стає основним фактором у збереженні та виробництві інших видів ресурсів, необхідних для виживання людства, а й має тенденцію до перетворення на архівну інформацію, що накопичується й зберігається в архівах. Такі архівні ресурси є важливою складовою політико-правової, економічної, соціальної та інших сфер життєдіяльності суспільства нашої держави на національному та навіть міжнародному рівні. В умовах динамічного розвитку науково-технічного прогресу, високих

темплів поширення інформації та зростання засобів комунікації завдяки доступності нових технологій, і загалом інформатизації та комп'ютеризації суспільства, цифровізація всіх процесів архівної справи та діловодства стає першочерговим пріоритетом роботи Державної архівної служби України, адже забезпечення ефективного та зручного доступу до інформаційних ресурсів не можливе без впровадження та широкого використання цифрових технологій. При тому виникає коло актуальних питань, що потребують першочергового вирішення: по-перше, визначення шляхів цифровізації всіх процесів діловодства та архівної справи; по-друге, застосування цифрових технологій для забезпечення збереженості документів державних архівів України як складової всесвітньої культурної спадщини; по-третє, популяризація збереження та відтворення архівних документів з метою забезпечення доступу будь-якого роду інформації та можливості інтеграції їх у єдиний світовий інформаційний простір тощо [1]. Вирішення вказаних питань передбачає впровадження нового підходу до архівних фондів як до архівних інформаційних ресурсів (ІР). Через те постає необхідність заміни абстрактного поняття «Національний архівний фонд» (НАФ) на більш актуальне до викликів часу поняття «Національні архівні інформаційні ресурси» (НАІР), що передбачає законодавче закріплення запропонованих понять та правове регулювання діяльності новостворених НАІР.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед публікацій українських учених-дослідників права, публічного адміністрування, архівної справи, які долучилися до вивчення проблематики інформаційних ресурсів (ІР), слід виокремити доробок А. Марущака [2], [3], [4], [5], [6]; О. Юдіна та С. Бучика [7], [8], [9], [10], [11]; П. Масянка та П. Лісова [12], [13]; Й. Масяниці [14]; О. Олійника [15]; О. Нестеренка [16]; І. Мукомели [17]; М. Плугатиря [18]; М. Кравченка [19]; О. Сидоренка [20]; Г. Перехреста [21]; В. Мороза [22]; О. Довгань [23]; Р. Марутян [24]; Ю. Приймака [25], [26], [27], [28]; О. Сосніна [29]; Г. Боряка [30]; К. Новохатського [31]; Л. Дубровіної [32]; Ю. Спасенової [33]; Т. Ковтанюк і Н. Христової [34]; А. Кисельової [35]; Н. Вовк [36] та інших.

Як показує аналіз наукового доробку вищезазначених учених, більшість із них дійшла розуміння ІР виключно як електронних ІР. Від початку інформатизації в Україні й до сьогодні цей підхід еволюціонував у законодавстві, що потребує більш глибокого вивчення та становить актуальність даної наукової роботи.

Формулювання цілей. Метою цієї статті є дослідження чинного національного архівного законодавства й знаходження шляхів його відповідності реаліям сучасного розвитку українського суспільства та прогресу інформаційного простору.

Виклад основного матеріалу. Доктор юридичних наук А. Марущак, проследжуючи трансформації змісту поняття «державні електронні інформаційні ресурси», зауважив, що в Законі України «Про Національну програму інформатизації» (1998 р.) [37] поняття «інформаційний ресурс» було визначено досить широко як «сукупність документів в інформаційних системах (бібліотеках, архівах, базах даних тощо)», і «законодавець формально не вказав на електронну форму таких документів», однак, «зважаючи на предмет регулювання зазначеного закону...»

робимо висновок, що йдеться про електронні інформаційні ресурси» [6, с. 16]. Одноразово також був ухвалений Закон України «Про Концепцію Національної програми інформатизації», у якому вже вживалися нові, більш конкретизовані поняття «державні інформаційні ресурси» та «національні інформаційні ресурси», але визначення їм не надавалися.

З кінця минулого століття все, що робилося в Україні у сфері ІР, пов'язано або з розробленням нормативно-правової бази, або з координацією державних органів, органів місцевого самоврядування в напрямках формування, використання та захисту ІР і робилося з акцентом на електронні ІР. У цьому ж контексті розвивався й понятійний апарат. У 2003 році в законодавстві з'явилося загальне поняття «національні ресурси», зокрема його було запроваджено в «Концепції формування системи національних електронних інформаційних ресурсів» [38]. Відповідно до урядового нормативно-правового акту, під «національними ресурсами» розумілись ресурси «незалежно від їх змісту, форми, часу та місця створення, форми власності, призначені для задоволення потреб громадянина, суспільства, держави. Національні ресурси включають державні, комунальні та приватні ресурси» [39]. Дефініція цього поняття нагадувала визначення «Національного архівного фонду» в Законі України «Про Національний архівний фонд і архівні установи» 1993 року [40]. В архівній, першій редакції закону, ст. 1 було дано визначення: «*Національний архівний фонд* – це сукупність документів, незалежно від їх виду, місця створення і форми власності на них, що зберігаються на території України, відображають історію духовного і матеріального життя її народу та інших народів, мають наукову, історико-культурну цінність, визнані такими відповідною експертизою і зареєстровані в порядку, передбаченому цим Законом» [41, арк.229]. Подальший розвиток українського законотворення впровадив нові категорії в спеціальному законодавстві. Так у 2006 році в Законі України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України» впроваджено поняття «державні інформаційні ресурси», як: «інформація, яка є власністю держави та необхідність захисту якої визначено законодавством» [42]. У змінах 2014 р. до зазначеного Закону було наведено уточнене поняття: «*Державні інформаційні ресурси* – систематизована інформація, що є доступною за допомогою інформаційних технологій, право на володіння, використання або розпорядження якою належить державним органам, військовим формуванням, утвореним відповідно до законів України, державним підприємствам, установам та організаціям, а також інформація, створення якої передбачено законодавством та яка обробляється фізичними або юридичними особами відповідно до наданих їм повноважень суб'єктами влади повноважень» [43].

Представниками технічних галузей науки О. Юдіним і С. Бучиком були запропоновані власні дефініції понять «державні інформаційні ресурси», «державні електронні інформаційні ресурси», «національні інформаційні ресурси», «національні електронні інформаційні ресурси» [7, с. 7-9]. При тому дві перші дефініції автори уточнювали та доповнювали, а дві останні пропонувалися ними вперше, хоча їхнє твердження можна поставити під сумнів.

Кандидат юридичних наук О. Довгань навів визначення поняття «національні інформаційні ресурси», яке цілковито збігалось із запропонованим О. Юдіним і С. Бучиком, а також іншими авторами [44]. До того ж О. Довгань, спираючись на працю О. Шпакової [45], додатково репрезентував досить широке визначення поняття «національні інформаційні ресурси», під якими розумілася «вся належна Україні інформація, включаючи окремі документи і масиви документів, незалежно від змісту, форми, часу і місця їх створення, форми власності, а також кінцеві результати інтелектуальної, творчої діяльності, зафіксовані на будь-яких носіях інформації, доступні для використання особою, суспільством і державою через засоби масової інформації та телекомунікації, архіви, бібліотеки, музеї, фонди, банки даних, публічні виступи, художньо-виконавську діяльність тощо» [23, с. 87]. О. Довгань зазначив, що національні інформаційні ресурси є здобутком нації, на них має поширюватися юрисдикція України. Унаслідок нерозвиненості теорії інформаційних ресурсів, у законодавстві немає сталого уніфікованого поняття «національні інформаційні ресурси». Хоча існує поняття є узагальнюючим, на думку О. Довгань, у складі національних інформаційних ресурсів не виділено окремі елементи, зокрема такі, як: архівний документ та архівний фонд. Дослідник розглядав документ як елементарну одиницю інформаційного ресурсу, яка стала «інформаційним квантом інформаційного потоку та інформаційних ресурсів взагалі», і говорив про те, що «документ подається користувачу в різних формах документованої інформації: архіви, фонди, бази даних, окремих документів тощо» [23, с. 88].

Низка дослідників працювала над пошуком співвіднесення понять «національні інформаційні ресурси» та «державні інформаційні ресурси» (А. Марущак, О. Довгань, Р. Марутян, О. Соснін та інші), виробленням класифікації інформаційних ресурсів (П. Маслянюк, П. Лісов, З. Савченко, О. Сидоренко) і пошуком критеріїв для її здійснення (І. Мукомела). Однак, у цих дослідженнях підхід до ІР як до електронного ІР також переважав й архіви, як комплекси документів на паперових й аналогових носіях до ІР фактично не включалися. Архівісти ж цупко трималися за архівний закон, у якому наскрізними були поняття «архівний документ», «архівний фонд», «Національний архівний фонд» і про те, що Національний архівний фонд є «складовою частиною... інформаційних ресурсів суспільства» не згадувалося взагалі.

Так в аналітичному огляді Державної архівної служби України 2012 року його укладачі Т. Ковтанюк і Н. Христова писали: «...інформаційні об'єкти, з яких складається НАФ, – це архівні документи. Якщо довести, що електронні інформаційні ресурси є документами, – це буде вирішенням питання віднесення цих інформаційних об'єктів до складу НАФ як документів. Якщо довести, що це нова форма фіксації цінної інформації, що має значущість у часі для держави, суспільства та людини, – це може стати підставою для внесення змін до Закону України «Про Національний архівний фонд» [34, с. 6-7]. Серед архівістів досі панує погляд на ІР виключно як на електронні; вони не дорівнюють їх до документів і ставлять під сумнів можливість їх приймання на зберігання до архівів.

А втім, аналіз публікацій початку 1990-х років переконливо довів, що саме архівісти були ініціаторами досліджень у сфері ІР; ба більше, вони першими в Україні заговорили про них у 1991 р., а у 1992–1993 роках розробили НАІС (Національну архівну інформаційну систему «Архівна та рукописна україніка»), де запроваджувалися такі поняття, як: «архівна інформація», «архівні інформаційні ресурси», «архівні масиви інформації». Це був принципово інший підхід до архівів: не як до застиглих накопичень старих паперів, що очікують на потенційного дослідника, який так ніколи може й не з'явиться, а як до джерел інформації, що перебуває в постійному обігу. Уся сукупність документальних фондів України розумілася як складова частина загальнодержавних інформаційних ресурсів. Архівний фонд як об'єкт НАІС включав не лише документи НАФ у сховищах України, а й архівні матеріали поза її межами, що прямо або опосередковано має приналежність до історії та культури українського народу [46]. Ці ідеї були висловлені провідними ученими України, архіво- і бібліотекознавцям, як-от: Г. Боряку, Л. Дубровиній, К. Новохатському, В. Лозицькому, Б. Іваненку.

Однак, в окремій публікації у тому ж 1996 році, один із авторів Г. Боряк указав на наявність своєрідного, значною мірою штучного, бар'єру між архівними фондами, як документальними системами, та інформаційною структурою суспільства. На думку вченого, основний зміст цього не лише семантичного, а й психологічно-професійного інформаційного бар'єру полягав у тому, що в українському суспільстві поняття «інформація» мало або абстрактне значення побутового рівня, або вузьке, яке відривається за змістом від понять «документальна база», «джерельна база» і тим самим – від документальних джерел інформації та інформаційних архівних систем. Г. Боряк зазначив, що інформація є явищем, яке «можна описати символічно, вирахувати в байтах і бітах, але важко на загальному рівні визначити змістовно, адже воно не має окреслених меж і, як процес, не піддається остаточному визначенню». На думку Г. Боряка, «поняття «інформаційні ресурси», яким оперують сьогодні в колі фахівців-інформатиків і державних служб, і досі охоплює лише вузьке, локальне розуміння існуючих баз та банків даних, комп'ютерних систем і мереж. Водночас колосальний масив архівних та рукописних першоджерел, системи довідкових видань та публікацій залишаються за межами цієї інфраструктури. Прикладом того є проекти та концепції інформатизації суспільства, у яких вирішуються технічні та технологічні аспекти зберігання та передачі інформації і створення комп'ютерних мереж. Технократичні домінанти знайшли свій прояв у тому, що представники архівних, бібліотечних та музейних служб, академічні та вузівські вчені-гуманітарії, тобто основний контингент користувачів архівної інформації, до розробки концепцій і проектів інформатизації практично не залучалися. Самі концепції розглядали майже винятково технічні проблеми обладнання, розбудови мережі, обсягів інформації, засобів зберігання, передачі інформації тощо. Перенесення центру уваги до кола комп'ютерних технологічних та технічних питань залишало за межами власне основну мету системи. Вона полягає в можливості соціального управління інформацією з метою впливу на розвиток суспільства...» [30, с. 23, 27]. Через понад чверть століття після подій Г. Боряк у своєму коментарі

підсумував, що на початку 1990-х років, коли Україна переживала глибоку пострадянську кризу, суспільство в цілому і загал архівістів зокрема не були готові сприймати нові ідеї, у тому числі підхід до архівів із позицій інформаційного ресурсу. Тож, на думку вченого, їх було висунуто зарано [47].

Пропозиції до вдосконалення архівної термінології. Широка дорога, якою крокували ті, хто розглядав ІР як електронні, урешті привела до вузького розуміння ІР як таких. Це відбувалося, незважаючи на те що на той час вже стало поширеним поняття ІР як «сукупності документів у інформаційних системах (бібліотеках, архівах, банках даних тощо)» (1998 р.) [38]. В інформаційному законодавстві України та в науці закріпились різні підходи до проблеми ІР. Згідно з одним підходом, розглядалися ІР, що стосувалися переважно електронних ІР (вийшли друком сотні статей і монографій). Традиційний архівний підхід залишав на маргінесі не лише електронні ІР, а й сукупність архівних ІР держави та нації. Це мало вплив і на рівні організаційних заходів, і у фінансовій сфері, які спрямовувалися на розвиток електронних ІР, що були насправді лише «капсулою», серцевина якої наповнювалася вторинними, переробленими, продуктами, а сама інформація, «сировина», що є дійсним ІР, залишалася поза увагою держави та суспільства. Причому, коли йшлося про ресурси людські, природні (мінеральні), фінансові, то розумілася насамперед «сировина», а не її «капсула». Подальший розвиток НАІС був припинений, а державні архіви за періоду незалежності фінансувалися за остаточним принципом. Із призначенням на посаду керівників архівної галузі України представників комуністичних і відомчих кіл, архіви черговий раз зазнали політичних та адміністративних утисків із метою призупинення витоку інформації з акумульованих у їхніх сховищах гігантських інформаційних масивів. За понад двадцять років жодного разу не згадувалося, що Національний архівний фонд України є сукупністю національних архівних інформаційних ресурсів українського народу.

Чинне, але багато в чому консервативне українське архівне законодавство не повною мірою відповідає реаліям сучасного розвитку українського суспільства та розвитку інформаційного простору. Показово, що останні зміни в комплекс спеціальних архівних законів, які були внесені разом з ухваленням в 2015 р. Закону України «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років» закріпили в правовому полі поняття «архівної інформації» [48]. Головним об'єктом регулювання доступу в зазначеному законі є архівна інформація, а не архівний документ, що було раніше традиційним в українському архівному законодавстві. На практиці згадані новели призвели до колізій у тлумаченні категорійного апарату архівного законодавства. Але враховуючи те, що в законі про доступ архівів радянських спецслужб, як прямо зазначено в преамбулі, впроваджені міжнародні стандарти архівного законодавства, зокрема з Рекомендації № R (2000) 13 Комітету Міністрів Ради Європи країнам-членам щодо Європейської політики доступу до архівів [49] при усуненні правових колізій варто врахувати цей факт. Тому підготовка змін до чинного Закону України «Про Національ-

ний архівний фонд та архівні установи» [40] з метою внесення новел про адміністрування «архівних ресурсів», на наш погляд, є малоефективним, бо виключають органічне співіснування з основними дефініціями архівного законодавства.

Комплексним вирішенням питання може стати розробка принципово нового законопроекту з умовною назвою «Про Національні архівні інформаційні ресурси, управління документацією та архівами» з фактичним конституюванням в правовому полі понять «архівний інформаційний ресурс», «Національні архівні інформаційні ресурси» замість «архівні фонди», «Національний архівний фонд». Ключовим, системним поняттям нового архівного закону пропонується нова правова дефініція «Національні архівні інформаційні ресурси» (НАІР).

НАІР можуть бути визначені як сукупність архівних ІР, що містять інформацію про різні сфери діяльності людини, суспільства та держави, зафіксовані на паперових, аналогових, електронних та інших матеріальних носіях або у віртуальному інформаційному просторі, та в результаті експертизи цінності визнані такими, що мають історичну, адміністративну, культурну, наукову, юридичну, інформаційну та практичну цінність для народу України.

НАІР мають бути оголошені суспільним надбанням, складовою частиною вітчизняної і світової культурної спадщини, глобальних ІР людства. У проекті закону слід визначити, що НАІР створювалися, збиралися, архівувалися в процесі діяльності державних органів, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб незалежно від форм власності, громадян та їхніх об'єднань, а також суб'єктів міжнародного права, що діяли на території України, та зберігаються з метою передавання національної пам'яті українського народу наступним поколінням і для задоволення інформаційних потреб сучасного суспільства і держави, реалізації прав і законних інтересів кожної людини.

Нова архівна термінологія надасть змогу краще адмініструвати наявну архівну спадщину та розширити поле комплектування архівів ретроспективною інформацією. Так учасники проекту ARKIVO на теоретичному рівні визначили типову організацію архівного ресурсу за ієрархією різних шарів (fonds, series, file, item), найвищий рівень із яких належить фонду, найнижчий – представлений документом. Принагідно слід зазначити, що Г. Боряк прирівнював базу даних до одного з електронних ІР архівного фонду [30, с.33]. Це надає підстави прирівнювати такі електронні ІР, як: вебсайти, кадастри, реєстри (з урахуванням багаторазового копіювання їхніх різних версій через певні проміжки часу) – до архівного фонду або архівної групи.

Складовими НАІР пропонується визначити: архівні фонди, зібрання, колекції, інші систематизовані масиви (комплекси) документів, а також окремі документи, на паперових та аналогових носіях інформації; науково-технічна, науководослідна та проектно-конструкторська документація; електронні документи, масиви електронних документів, метадані; інформаційні продукти засобів масової інформації, відеограми та фонограми; бази і банки даних і знань, дані; реєстри, кадастри, класифікатори, інформаційні системи та програмні продукти, які забезпечують їх функціонування; інформація у матеріальній формі та віртуальному

просторі, соціальних мережах, телекомунікаційних системах; системні і прикладні програмні засоби з технічною документацією до них; вебсайти, вебсторінки, вебсервіси, IP інших видів.

Висновки. Таким чином, станом на 2021 р., в Україні активно відбувається інформатизація, впроваджується цифровізація всього суспільства, невпинно підвищується інтерес громадян до індивідуального й колективного минулого та збільшується використання архівів із метою наукових, краєзнавчих, генеалогічних, біографічних досліджень. Тому наразі настав час для запровадження підходу до «архівного фонду» як до IP, і через те – до визначення не лише національних електронних IP, а й усієї сукупності IP, більшою складовою яких є архівні фонди, національними інформаційними ресурсами. Оскільки життєвий цикл будь-якого IP триває від його утворення до архівного зберігання й наступного повороту до чергового кола використання, пропонується тим IP, що в результаті експертизи цінності визнаються вартими довічного зберігання в архівах, надати статус Національних архівних інформаційних ресурсів.

Використані джерела:

1. Алексеев А. О., Балишев М. А. Міжнародний круглий стіл «Проблеми інформатизації архівної справи: цифровізація як засіб забезпечення потреб інформаційного суспільства (до 50-річчя ЦДНТА УКРАЇНИ). URL : https://www.researchgate.net/publication/339540870_MIZNARODNIJ_KRUGLIJ_STIL_PROBLEMI_INFORMATIZACII_ARHIVNOI_SPRAVI_CIFROVIZACIA_AK_ZASIB_ZABEZPECENNA_POTREB_INFORMACIINOGO_SUSPILSTVA_do_50-ricca_CDNТА_UKRAINI_2019_Arhivi_Ukraini_3_192-202. (дата звернення: 27.01.2021)
2. Марущак А. І. Інформаційне право: доступ до інформації. Навчальний посібник. Київ : КНТ, 2007. 532 с.
3. Марущак А. І. Правове регулювання доступу до державних інформаційних ресурсів в контексті протидії рейдерству. *Бизнес и безопасность*. № 2. 2008. С. 35-38.
4. Марущак А. І. Щодо поняття «інформаційні ресурси держави». *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. № 1 (1). 2009. С. 11-15.
5. Марущак А. І. Інформаційні ресурси держави: зміст та проблема захисту». *Правова інформатика*. № 1(21). 2009. С. 64-70.
6. Марущак А. І., Петров С. Г. Зміст поняття державні електронні інформаційні ресурси. № 4 (27). 2018. С. 15-21.
7. Юдін О. К., Бучик С. С. Державні інформаційні ресурси. Методологія побудови класифікатора загроз. Київ : НАУ, 2015. 214 с.
8. Юдін О. К. Правові аспекти формування системи державних інформаційних ресурсів. *Безпека інформації*. Т. 20 (1). 2018. С. 76-82.
9. Юдін О. К. Аналіз загроз державним інформаційним ресурсам. *Проблеми інформатизації та управління*. № 4 (44). 2013. С. 93-99.
10. Юдін О. К., Бучик С. С., Матвійчук В. В. Система державних інформаційних ресурсів. Нормативно-правовий аналіз, зміст та визначення. Прага, 2014. С. 78-81.
11. Юдін О. К. Класифікація загроз державним інформаційним ресурсам нормативно-правового спрямування. Методологія побудови класифікатора. *Захист інформації*. 2015. Т. 17, № 2. С. 108-116.
12. Маслянюк П. П., Лісов П. М. Інформаційні ресурси та засоби їх створення. *Вісн. Східноукр. нац. ун-ту ім. В. Даля*. Т.1., № 7. 2008. С. 132-140.

13. Маслянюк П. П., Ліссов П. М. Дослідження засобів і розробка технології продукування інформаційних ресурсів. *Наукові вісті НТУУ «КПІ»*. № 4. 2008. С. 76-89.
14. Мастяниця Й. І. Інформаційні ресурси України: проблеми державного регулювання. Київ : НІСД, 2006. 141 с.
15. Олійник О. В. Організаційно-правові засади захисту інформаційних ресурсів України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2006. 201 с.
16. Нестеренко О. В. Єдина державна система електронних інформаційних ресурсів. № 4. 2006. С. 3-9.
17. Мукомела І. В. Інформаційні ресурси та їх вплив на державно-правовий розвиток. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. Вип. 26. 2013. С. 190-202.
18. Плутатир М. В. Кримінальна відповідальність за несанкціоноване втручання в роботу державних електронних інформаційних ресурсів та систем, критичних об'єктів національної інформаційної інфраструктури. *Митна справа*. № 1(91), Ч. 2. Кн. 1. 2014. С. 130-136.
19. Кравченко М. С., Кстриш О. С. Управління інформаційними ресурсами як інструмент управління економічними процесами в Україні. *Reporter of the Priazovskiy State Technical University/Section: Economic sciences*. Iss. 32. Vol. 1. 2016. P. 265-275.
20. Сидоренко О. Б. Інформаційні ресурси як об'єкт інформаційних правовідносин. *Інформаційне право*. № 4. 2018. С. 173-182.
21. Перехрест Г. Електронні інформаційні ресурси українського сегмента Інтернету. № 3 (37). 2007. С. 26-29.
22. Мороз В. М. Інформаційний ресурс як об'єкт державного управління: зміст, принципи та характеристика системи. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 1. 2020. URL : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1547> (дата звернення: 27.01.2021).
23. Довгань О. Д. Інформаційні ресурси: національні та державні, зміст, поняття. *Інформація і право*. № 3 (15). 2015. С. 85-91.
24. Марутян Р. Національні інформаційні ресурси як першооснова інформаційного суверенітету України. Актуальні проблеми міжнародної безпеки : український вимір. Київ : ВД «Стилос», 2010. С. 496.
25. Приймак Ю. Ю. Національні інформаційні ресурси – джерело державних інформаційних продуктів і послуг. *Державне управління: теорія та практика*. № 2. 2009. С. 1-9.
26. Приймак Ю. Ю. Технологія управління інформаційними ресурсами в електронному урядуванні. №2 (10). 2009. С. 123-132.
27. Приймак Ю. Ю. Механізми управління Національними інформаційними ресурсами України і електронному урядуванні. Автореф. дис... канд. наук з держ. упр. Київ, 2012. 23 с.
28. Приймак Ю. Ю. Розвиток електронного урядування в Україні: організація національних електронних інформаційних ресурсів. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. № 4. 2011. С. 126-133.
29. Соснін О. В. Національні інформаційні ресурси: проблеми визначення і розуміння. *Стратегічна панорама*. № 4. 2004. С. 141-146.
30. Боряк Г. В. НАІС і проблеми доступу до архівної інформації в документальних архівних та інформаційних системах. *Національна архівна інформаційна система «Архівна та рукописна Україніка»*. Випуск 1. Інформатизація архівної справи в Україні: сучасний стан та перспективи. Зб. наук. праць. Київ, 1996. С. 19-40.
31. Новохатський К. Є. Закон України «Про Національний архівний фонд і архівні установи» та деякі завдання у зв'язку із створенням НАІС та інших автоматизованих архі-

вних систем. *Національна архівна інформаційна система «Архівна та рукописна Україніка»*. Випуск 1. Інформатизація архівної справи в Україні: сучасний стан та перспективи. Зб. наук. праць. Київ, 1996. С. 66-71.

32. Дубровіна Л. А. «Архівна та рукописна Україніка»: до проблеми об'єкта археографічного та інформаційного опису в системі НАІС. *Національна архівна інформаційна система «Архівна та рукописна Україніка»*. Випуск 1. Інформатизація архівної справи в Україні: сучасний стан та перспективи. Зб. наук. праць. Київ, 1996. С. 41-62.

33. Спасенова Ю. М. Термінологічний аналіз понять «інформаційні архівні ресурси» й «електронні архівні ресурси». Випуск 43. 2014. С. 126-135.

34. Віднесення електронних інформаційних ресурсів до Національного архівного фонду. Аналітичний огляд / Держ. архівна служба України; Укр. наук.-досл. ін-т архів. справи та документознавства; уклад.: Т. М. Ковтанюк, Н. М. Христова. Київ, 2012. 33 с.

35. Кисельова А. А. Архівні ресурси України в глобальній інформаційній мережі : види, доступ, перспективи : автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2005. 19 с.

36. Vovk N. Archival Resources of Ukraine and Poland in the Global Information Network. *Public policy and economic development*. Iss. 7. 2016. P. 192-205.

37. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998 р. №74-98-ВР (зі змінами в редакції від 16.10.2020 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74-98>. [станом на 30.01.2021].

38. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від 04.02.1998 р. № 75/98-ВР. 1998. № 27-28. Ст. 182.

39. Концепція формування системи національних електронних інформаційних ресурсів: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 травня 2003 р. № 259-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/259-2003-p>. [станом на 30.01.2021].

40. Про Національний архівний фонд та архівні установи: Закон України від 24.12.1993 р. №3814-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12>. [станом на 31.01.2021].

41. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України. Ф. 1. Оп. 16. Спр. 4881.

42. Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України: Закон України від 23.02.2006 р. № 3475-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 258.

43. Про внесення змін до Закону України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України»: Закон України від 09.04.2014 р. № 1194-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1194-18>. [станом на 31.01.2021].

44. Стратегія розвитку України: теорія і практика / Пирожков С.І. та ін; за ред. Властока С.О. Київ : НІСД, 2002. 864 с.

45. Шпакова О. Политика информационной безопасности в Украине: правовой базис. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. Вип.65 (Ч.1). 2008. С. 242-249.

46. Лозицький В. С., Боряк Г. В., Дубровіна Л. А. Національна архівна інформаційна система "Архівна та рукописна Україніка" і комп'ютеризація архівної справи в Україні. *Національна архівна інформаційна система «Архівна та рукописна Україніка»*. Випуск 1. Інформатизація архівної справи в Україні: сучасний стан та перспективи. Зб. наук. праць. Київ, 1996. С. 12-18.

47. Про Національну архівну інформаційну систему: [неопубл. бесіда співавтора статті Л. Л. Левченко з членом-кореспондентом НАН України, д.і.н. Г. В. Боряком]. 2020. 4 грудн.

48. Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років: Закон України від 09.04.2015 р. №316-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/316-19>. [станом на 30.01.2021].

49. Рекомендація № R (2000) 13 Комітету міністрів Ради Європи країнам-членам стосовно європейської політики доступу до архівів. *Архіви України*. 2004. № 3(254). С. 116-119.

50. Pandolfo L., Pulina L., Zieliński. ARKIVO: an Ontology for Describing Archival Resources. URL: <http://ceur-ws.org/Vol-2214/paper12.pdf>. [станом на 31.01.2021].

References:

1. Aliksieienko, A. O., Balyshhev, M. A. Mizhnarodnyi kruhlyi stil «Problemy infor ma tyzatsii arkhivnoi spravy: tsyfrovizatsiia yak zasib zabezpechennia potreb informa tsiinoho suspilstva (do 50-richchia TsDNTA UKRAINY). N. d. N. p. URL : https://www.researchgate.net/publication/339540870_MIZNARODNIJ_KRUGLIJ_STIL_PROBLEMI_INFORMATIZACII_ARHIVNOI_SPRAVI_CIFROVIZACIA_AK_ZASIB_ZABEZPECHENNA_POTREB_INFORMACIINOGO_SUSPILSTVA_do_50-ricca_CDNTA_UKRAINI_2019_Arhivi_Ukraini_3_192-202. [in Ukrainian].

2. Marushchak, A. I.(2007) Informatsiine pravo: dostup do informatsii. Navchalnyi posibnyk. Kyiv : KNT. [in Ukrainian].

3. Marushchak, A. I. (2008) Pravove rehuliuвання доступу до derzhavnykh informa tsiynykh resursiv v konteksti protydiv reiderstvu. *Byznes y bezopasnost - Business and security*, 2, 35-38. [in Ukrainian].

4. Marushchak, A. I. (2009) Shchodo poniattia «informatsiini resursy derzhavy». *Infor matsiina bezpeka liudyny, suspilstva, derzhavy - Information security of man, society, state*, 1 (1), 11-15. [in Ukrainian].

5. Marushchak, A. I. (2009) Informatsiini resursy derzhavy: zmist ta problema zakhystu». *Pravova informatyka - Legal informatics*, 1(21), 64-70. [in Ukrainian].

6. Marushchak, A. I., Petrov, S. H. (2018) Zmist poniattia derzhavni elektronni informatsiini resursy. *Informatsiia i pravo- Information and law*, 4 (27), 15-21. [in Ukrainian].

7. Yudin, O. K., Buchyk, S. S. (2015) Derzhavni informatsiini resursy. Metodolohiia pobudovy klasyfikatora zahroz. Kyiv : NAU. [in Ukrainian].

8. Yudin, O. K. (2018) Pravovi aspekty formuvannya systemy derzhavnykh informatsiynykh resursiv. *Bezpeka informatsii - Information security*, vol. 20 (1), 76-82. [in Ukrainian].

9. Yudin, O. K. (2013) Analiz zahroz derzhavnym informatsiynym resursam. *Problemy informatyzatsii ta upravlinnia - Problems of informatization and management*, 4 (44), 93-99. [in Ukrainian].

10. Yudin, O. K., Buchyk, S. S., Matviichuk, V. V. (2014) Systema derzhavnykh informa tsiynykhresursiv. Normatyvno-pravovy analiz, zmist ta vyznachennia. *Aktualnie nauchnye doshy zheniia - Current scientific achievements*, Praha, 78-81. [in Ukrainian].

11. Yudin, O. K. (2015) Klasyfikatsiia zahroz derzhavnym informatsiynym resursam normatyvno-pravovoho spriamuvannya. Metodolohiia pobudovy klasyfikatora. *Zakhyt informatsii - Information protection*, vol. 17, 2, 108-116. [in Ukrainian].

12. Maslianko, P. P., Lissov, P. M. (2008) Informatsiini resursy ta zasoby yikh stvorennia. *Visn. Skhidnoukr. nats. un-tu im. V. Dalia - Visn. East Ukrainian nat. un-tu them. V. Dahl.*, vol. 1, 7, 132-140. [in Ukrainian].

13. Maslianko, P. P., Lissov, P. M. (2008) Doslidzhennia zasobiv i rozrobka tekhnolohii produkuvannya informatsiynykh resursiv. *Naukovi visti NTUU «KPI» - Scientific news of NTUU "KPI"*, 4, 76-89. [in Ukrainian].

14. Mastianytsia, Y. I. (2006) Informatsiini resursy Ukrainy: problemy derzhavnoho rehuliuвання. Kyiv: NISD. [in Ukrainian].

15. Oliinyk, O. V. (2006) Orhanizatsiino-pravovi zasady zakhystu informatsiinykh resursiv Ukrainy. *Candidate's thesis*. Kyiv. [in Ukrainian].
16. Nesterenko, O. V. (2006) Yedyna derzhavna systema elektronnykh informatsiinykh resursiv. *Naukovo-tehnichna informatsiia - Scientific and technical information*, 4, 3-9. [in Ukrainian].
17. Mukomela, I. V. (2013) Informatsiini resursy ta yikh vplyv na derzhavno-pravovyi rozvytok. *Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovriaduvannia - State building and local self-government*, issue 26, 190-202. [in Ukrainian].
18. Pluhaty, M. V. (2014) Kryminalna vidpovidalnist za nesanksionovane vtruchannia v robotu derzhavnykh elektronnykh informatsiinykh resursiv ta system, krytychnykh ob'ektiv natsionalnoi informatsiinoi infrastruktury. *Mytna sprava - Customs business*, 1(91), part. 2, book. 1, 130-136. [in Ukrainian].
19. Kravchenko, M. S., Kietrysh, O. S. (2016) Upravlinnia informatsiinykh resursamy yak instrument upravlinnia ekonomichnymy protsesamy v Ukraini. Reporter of the Priazovskyi State Technical University/ Section: Economic sciences. *Issue 32. Vol. 1*, 265-275. [in English].
20. Sydorenko, O. B. (2018) Informatsiini resursy yak ob'iekt informatsiinykh pravovidnosyn. *Informatsiine pravo- Information law*, 4, 173-182. [in Ukrainian].
21. Perekhrest, H. (2007) Elektronni informatsiini resursy ukrainskoho sehmenta Internetu. *Suchasnyi informatsiinyi prostir - Modern information space*, 3 (37), 26-29. [in Ukrainian].
22. Moroz, V. M. (2020) Informatsiinyi resurs yak ob'iekt derzhavnoho upravlinnia: zmist, pryntsyipy ta kharakterystyka systemy. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok - Public administration: improvement and development*, 1. URL : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1547>. [in Ukrainian].
23. Dovhan, O. D. (2015) Informatsiini resursy: natsionalni ta derzhavni, zmist, poniattia. *Informatsiia i pravo - Information and law*, 3 (15), 85-91. [in Ukrainian].
24. Marutian, R. (2010) Natsionalni informatsiini resursy yak pershoosnova informatsiinoho suverenitetu Ukrainy. Aktualni problemy mizhnarodnoi bezpeky : ukrainskyi vy mir. Kyiv : VD "Stylos", 496. [in Ukrainian].
25. Pryimak, Yu. Yu. (2009) Natsionalni informatsiini resursy – dzherelo derzhavnykh informatsiinykh produktiv i posluh. *Derzhavne upravlinnia: teoriia ta praktyka - Public administration: theory and practice*, 2, 1-9. [in Ukrainian].
26. Pryimak, Yu. Yu. (2009) Tekhnolohiia upravlinnia informatsiinykh resursamy v elektronnomu uriaduvanni. *Naukovi pratsi Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy - Scientific works of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine*, 2 (10), 123-132. [in Ukrainian].
27. Pryimak, Yu. Yu. (2012) Mekhanizmy upravlinnia Natsionalnymy informatsiinykh resursamy Ukrainy i elektronnomu uriaduvanni. *Extended abstract of thesis*. Kyiv. [in Ukrainian].
28. Pryimak, Yu. Yu. (2011) Rozvytok elektronnoho uriaduvannia v Ukraini: orhanizatsiia natsionalnykh elektronnykh informatsiinykh resursiv. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy - Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine*, 4, 126-133. [in Ukrainian].
29. Sosnin, O. V. (2004) Natsionalni informatsiini resursy: problemy vyznachennia i rozuminnia. *Stratehichna panorama - Strategic panorama*, 4, 141-146. [in Ukrainian].
30. Boriak, H. V. (1996) NAIS i problemy dostupu do arkhivnoi informatsii v dokumentalnykh arkhivnykh ta informatsiinykh systemakh. *Natsionalna arkhivna informatsiina systema «Arkhivna ta rukopysna Ukrainika»*. Informatyzatsiia arkhivnoi spravy v Ukraini: suchasnyi stan ta perspektyvy. Zb. nauk. prats. Kyiv, issue 1, 19-40. [in Ukrainian].
31. Novokhatskyi, K. Ye. (1996) Zakon Ukrainy «Pro Natsionalnyi arkhivnyi fond i arkhivni ustanovy» ta deiakі zavdannia u zv'iazku iz stvorenniam NAIS ta inshykh avtoma

tyzovanykh arkhivnykh system. *Natsionalna arkhivna informatsiina systema «Arkhivna ta rukopysna Ukrainika»*. Informatyzatsiia arkhivnoi spravy v Ukraini: suchasnyi stan ta perspektyvy. Zb. Na uk. prats. Kyiv, issue 1, 66-71. [in Ukrainian].

32. Dubrovina, L. A. (1996) «Arkhivna ta rukopysna Ukrainika»: do problemy ob'ekta arkeohrafichnoho ta informatsiinoho opysu v systemi NAIS. *Natsionalna arkhivna informatsiina systema «Arkhivna ta rukopysna Ukrainika»*. Informatyzatsiia arkhivnoi spravy v Ukraini: suchasnyi stan ta perspektyvy. Zb. nauk. prats. Kyiv, issue 1, 41-62. [in Ukrainian].

33. Spasenova Yu. M. (2014) Terminolohichniy analiz poniat «informatsiini arkhivni resursy» y «elektronni arkhivni resursy». *Visnyk KhDAK - Bulletin of the KhDAK*, issue 43, 126-135. [in Ukrainian].

34. Vidnesennia elektronnykh informatsiinykh resursiv do Natsionalnoho arkhivnoho fondu. Analitychnyi ohliad. (2012) / *Derzh. arkhivna sluzhba Ukrainy*; Ukr. nauk.-dosl. in-t arkhiv. spravy ta dokumentoznavstva; T. M. Kovtaniuk, N. M. Khrystova (Eds.). Kyiv. [in Ukrainian].

35. Kyselova, A. A. (2005) Arkhivni resursy Ukrainy v hlobalnii informatsiinii merezhi : vydy, dostup, perspektyvy. *Extended abstract of thesis*. Kyiv. [in Ukrainian].

36. Vovk, N. (2016) Archival Resources of Ukraine and Poland in the Global Information Network. Public policy and economic development. *Issue. 7*, 192-205. [in English].

37. Pro Natsionalnu prohramu informatyzatsii: Zakon Ukrainy vid 04.02.1998 r. №74-98-VR (zi zminamy v redaktsii vid 16.10.2020 r.) (2020) N. p. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74-98> [stanom na 30.01.2021]. [in Ukrainian].

38. Pro Kontseptsiiu Natsionalnoi prohramy informatyzatsii: Zakon Ukrainy vid. 04.02.1998 r. № 75/98-VR.(1998) *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy - Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 27-28, art. 182. [in Ukrainian].

39. Kontseptsiiia formuvannia systemy natsionalnykh elektronnykh informatsiinykh resur siv: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 5 travnia 2003 r. № 259-r. (2003) N. p. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/259-2003-r> [stanom na 30.01.2021]. [in Ukrainian].

40. Pro Natsionalnyi arkhivnyi fond ta arkhivni ustanovy: Zakon Ukrainy vid 24.12.1993 r. № 3814-XII. (1993) N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12> [stanom na 31.01.2021]. [in Ukrainian].

41. Tsentralnyi derzhavnyi arkhiv vyshchykh orhaniv vlady ta upravlinnia Ukrainy. F. 1. Op. 16. Spr. 4881.

42. Pro Derzhavnu sluzhbu spetsialnoho zv'iazku ta zakhystu informatsii Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 23.02.2006 r. № 3475-IV. (2006) *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy - Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 30, art. 258. [in Ukrainian].

43. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro Derzhavnu sluzhbu spetsialnoho zv'iazku ta zakhystu informatsii Ukrainy»: Zakon Ukrainy vid 09.04.2014 r. № 1194-VII. (2014) N. p. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1194-18>. [stanom na 31.01.2021].

44. Stratehiia rozvytku Ukrainy: teoriia i praktyka (2002) / Pyrozhkov S. I. et al.; Vlasiuk S. O. (Ed.) Kyiv : NISD. [in Ukrainian].

45. Shpakova O. (2008) Polytyka ynformatsyonnoi bezopasnosti v Ukrayne: pravovoi bazys. *Aktualni problemy nizhnarodnykh vidnosyn - Current issues of international relations*, issue 65 (part.1), 242-249. [in Ukrainian].

46. Lozyskyi, V. S., Boriak, H. V., Dubrovina, L. A. (1996) Natsionalna arkhivna informatsiina systema "Arkhivna ta rukopysna Ukrainika" i komp'iuteryzatsiia arkhivnoi spravy v Ukraini. *Natsionalna arkhivna informatsiina systema «Arkhivna ta rukopysna Ukrainika»*. Informatyzatsiia arkhivnoi spravy v Ukraini: suchasnyi stan ta perspektyvy. Zb. nauk. prats. Kyiv, issue 1, 12-18. [in Ukrainian].

47. Pro Natsionalnu arkhivnu informatsiinu systemu: [neopubl. besida spivavtora statti L. Levchenko z chlenom-korespondentom NAN Ukrainy, d.i.n. H. V. Boriakom]. (2020) N. p. 2020. 4 hrudn. [in Ukrainian].

48. Pro dostup do arkhiviv represyvnnykh orhaniv komunistychnoho totalitarnoho rezhymu 1917-1991 rokiv: Zakon Ukrainy vid 09.04.2015 r. № 316-VIII. (2015) N. p. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/316-19>. [stanom na 30.01.2021]. [in Ukrainian].

49. Rekomendatsiia № R (2000) 13 Komitetu ministriv Rady Yevropy krainam-chlenam stosovno yevropeiskoi polityky dostupu do arkhiviv. (2014) *Arkhivny Ukrainy - Archives of Ukraine*, № 3(254), 116-119. [in Ukrainian].

50. Pandolfo, L., Pulina, L., Zieliński. ARKIVO: an Ontology for Describing Archival Resources. N. d. N. p. URL : <http://ceur-ws.org/Vol-2214/paper12.pdf>. [stanom na 31.01.2021]. [in English].

Стаття надійшла до редакції 02.02.2021

Левченко Л. Л., доктор исторических наук, заместитель председателя

Государственной архивной службы Украины (г. Харьков, Украина)

Попова Л. Н., доктор юридических наук, кандидат экономических наук, доцент, профессор кафедры финансов и кредита Харьковского национального университета строительства и архитектуры (г. Харьков, Украина)

Хромов А. В., кандидат исторических наук, глава Государственной архивной службы Украины (г. Харьков, Украина)

НАЦИОНАЛЬНЫЕ АРХИВНЫЕ ИНФОРМАЦИОННЫЕ РЕСУРСЫ: ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ РЕФОРМИРОВАНИЯ АРХИВНОГО ДЕЛА

В статье указано, что цифровизация всех процессов архивного дела и делопроизводства становится первоочередным приоритетом работы Государственной архивной службы Украины. Исследована эволюция понятий «информационные ресурсы», «государственные информационные ресурсы», «государственные электронные информационные ресурсы», «национальные информационные ресурсы», а также «архивный документ», «архивный фонд», «Национальный архивный фонд», проанализированы действующее законодательство. Указано, что в современном мире информационные ресурсы рассматриваются или как совокупность архивных информационных ресурсов государства и нации, или исключительно как информационные ресурсы электронного характера. Акцент сделан на том, что действующее украинское архивное законодательство не в полной мере соответствует реалиям современного развития украинского общества и прогресса информационного пространства. Предложено разработать принципиально новый законопроект «О Национальных архивных информационных ресурсах, управлении документацией и архивами» с фактическим конституированием в правовом поле понятий «архивный информационный ресурс» и «Национальные архивные информационные ресурсы», вместо понятий «архивные фонды» и «Национальный архивный фонд».

Ключевые слова: информационные ресурсы, архивные документы, государственные архивы, информатизация, цифровизация, культурное наследие, правовые основы, реформирования, архивное дело, архивные информационные ресурсы.

Levchenko L., Doctor of Historical Sciences, Deputy Head of the State Archival Service of Ukraine (Kharkiv, Ukraine)

Popova L., Doctor of Law, Candidate of Sciences in Economy, Associate Professor, Legal Sciences Professor of Finance and Credit Department Kharkiv National University of Civil Engineering and Architecture (Kharkiv, Ukraine)

Khromov A., Candidate of Historical Sciences, Head of the State Archival Service of Ukraine (Kharkiv, Ukraine)

NATIONAL ARCHIVAL INFORMATION RESOURCES: LEGAL PRINCIPLES OF REFORMING ARCHIVE

The article notes that the digitalization of all processes of archival work and record keeping becomes a priority of the State Archival Service of Ukraine. The evolution of the concepts "information resources", "state information resources", "state electronic information resources", "national information resources", as well as "archival document", "archival fund", "National archival fund" is studied, the current legislation is analyzed. It is stated that in the modern world information resources are considered either as a set of archival information resources of the state and the nation, or exclusively as information resources of electronic nature. Emphasis is placed on the fact that the current Ukrainian archival legislation does not fully correspond to the realities of modern development of Ukrainian society and the development of the information space. The latest changes in the set of special archival laws, which were introduced together with the adoption in 2015 of the Law of Ukraine "On Access to the Archives of the Repressive Bodies of the Communist Totalitarian Regime of 1917-1991", are studied. These changes enshrined in the legal field the concept of "archival information". At the same time, the main object of access regulation in this law is archival information, and not archival document, which was previously traditional in Ukrainian archival legislation. In practice, these novelties have led to conflicts in the interpretation of the categorical apparatus of archival legislation. Amendments to the current Law of Ukraine "On the National Archival Fund and Archival Institutions" in order to introduce novelties on the administration of "archival resources" are ineffective, as they exclude organic coexistence with the basic definitions of archival legislation. It is proposed to develop a fundamentally new bill "On National Archival Information Resources, Document Management and Archives" with the actual constitution in the legal field of the concepts "archival information resource" and "National archival information resources" instead of "archival funds" and "National Archival Fund". National archival information resources must be declared public property, an integral part of national and world cultural heritage, global information resources of mankind.

Keywords: information resources, archival documents, state archives, informatization, digitalization, cultural heritage, legal bases, reforming, archival business, archival information resources.